

Languages on this page: ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 16 december 2009
Utskriftsvänlig pdf-fil

Tjugohundratalets första årtionde har sett en rad böcker utgivna i det förenade konungariket Storbritannien och Irland som reflekterar över den egna identiteten i det ena eller andra avseendet, gärna med ett historiskt perspektiv men med avstamp i samtiden och med framåtriktad blick, inte sällan med synbar glimt i ögat. Notabla verk i denna genre är Jeremy Paxmans *The English: A Portrait of a People*, Storrys och Childs editerade *British Cultural Identities*, och A.N. Wilsons *The Victorians*. Också idrottsfältet har begåvats med en bok i denna fåra, *Can We Have Our Balls Back, Please: How the British Invented Sport (and then almost forgot how to play it)* av Julian Norridge (Penguin Books). Norridge är knappast historiker av facket, konstaterar vår recensent Leif Yttergren inledningsvis, med anledning av att boken saknar referenser och noter och även den konsistens i uppföljningen av väckta frågeställningar som den akademiska forskningstraditionen påbjuder. Men icke desto mindre serverar författaren välskrivna introduktioner till ett antal "engelska" idrotter, och boken fungerar väl som en populärvetenskaplig Einführung till brittisk idrottshistoria.

Problemet med att vara först

Leif Yttergren

Gymnastik- och idrottshögskolan, Stockholm

Julian Norridge

Can We Have Our Balls Back, Please: How the British Invented Sport (and then almost forgot how to play it)

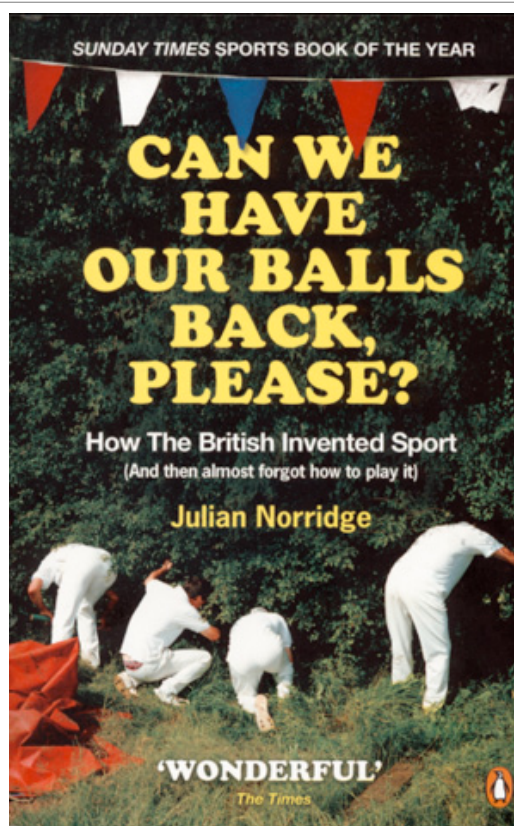
444 sidor, hft., ill.

London: Penguin Books 2009

ISBN 978-0-141-03616-8

När jag i slutet av 1980-talet började intressera mig för engelsk idrottshistorisk litteratur, handlade den främst om uppkomsten och den tidiga utvecklingen av den engelska sporten. Ett stort antal böcker publicerades kring detta tema och nådde den då lilla skaran kunskapsstörstande idrottshistoriker som fanns i landet. Denna skara var inte direkt bortskämd med idrottshistorisk litteratur; det fanns således ett stort tomrum att fylla. Dessa böcker hade ofta ett grenspecifikt tema: Fotboll, rugby, cricket, hästsport, golf var några av de grenar som belystes ur skilda aspekter. Forskarna Eric Dunning, Wray Wamplew, James Walwin mötte svensk publik. Cirka 30 år senare dyker det åter upp en bok på samma tema och med den något skruvade titeln *Can we have our balls back, please: How the British invented Sport (and then almost forgot how to play it)*.

Författaren Julian Norridge, som jag antar inte är historiker, utan förmodligen journalist med ett ovanligt brett register, försöker främst beskriva den engelska sportens uppkomst utifrån olika grenar. Författaren utgår från den etablerade föreställningen att England är "the land of sport": "The British didn't invent every modern sport, but they did invent most of them. Above all, they established the idea of sport that could be played around the world." Han försöker också belysa hur det kommer sig att England tappat sin ledande ställning som idrottsnation under 1900-talet; en mycket lovvärd och intressant problematik som dessvärre inte besvaras på ett tillfredsställande sätt.

Boken *Can we have our balls back, please* är ingen strikt vetenskaplig produkt. Den saknar bland annat noter och annan traditionell vetenskaplig kosmetika. Författaren har inte heller ägnat sig åt grundforskning utan snarare sammanställt fakta och resonemang från böcker och artiklar av skilda forskare på området (den effektiva och populära Herman Lindqvist-metoden med andra ord). I slutet av boken finns en bibliografi med de viktigaste titlarna som författaren använt sig av i de olika kapitlen.

I likhet med Herman Lindqvist verkar författaren nå framgång; boken blev utsedd till "Sunday Times Sports Book of the Year". Det verkar löna sig att vara populärvetenskaplig och dessutom går det snabbt att bli klar, 9 månader i Norridge fall konstaterar jag avundsjukt.

Boken består av totalt 15 kapitlen. De olika kapitlen belyser olika engelska idrottsgrenars uppkomst och utveckling: boxning, hästsport, cricket, golf, segling, fotboll, rugby, rodd, baseboll, tennis, hockey (ishockey), friidrott, simning, pub games(!). I sista kapitlet tar författaren upp sporter (motorsport, basket, fäktning, gymnastik, skytte, tyngdlyftning för att ta några exempel) som britterna kunde ha uppfunnit men av olika skäl så blev inte så fallet. En reflektion är att det engelska inflytandet på den internationella sporten i hög grad har överdrivits. Ser man på grenutbudet i dagens olympiska program så framkommer detta tydligt.

Kapitlens disposition är likartad. De inleds med att författaren belyser den enskilda grenens ursprung, sen behandlas dess utveckling för att till slut avslutas med ett kort resonemang om vad som hänt med sporten de senaste årtiondena utifrån engelsk horisont. Denna utveckling har varit allt annat än positiv. England har som bekant tappat sin position som världens ledande idrottsnation, och det gäller inte bara fotboll. Upplägget gör att det blir en smula tjatigt att läsa boken, i synnerhet som författaren inte lanserar något direkt nytt även för en läsare med ganska begränsad kunskap om engelsk sport. Samtidigt skall sägas att Norridge ger läsaren en bra introduktion till engelsk sport.

” Tyvärr löser inte författaren upp dessa problemställningar, analys och reflektion är inte hans starka sida.

Norridges ansats är deskriptiv, men då och då kastar han ur sig intressanta problemställningar som gör att man som läsare tvingas till eftertanke. Tyvärr löser inte författaren upp dessa problemställningar, analys och reflektion är inte hans starka sida. Som exempel på ovanstående kan nämnas frågeställningen författaren lanserar i slutet av boken (s. 405): "So the big question is: why aren't the British better at the sports they invented?" Frågeställningen är högintrigant och ständigt aktuell och flera forskare sysslar med studier som tangerar den: Hur kan man förstå och förklara ett lands eller en enskild idrottsgrens framgång eller motgång samt förändring över tid? Vilka faktorer är det som styr ett lands toppidrottsliga utveckling? Efter OS 1912 talade man om det "finska idrottsundret" och efter OS i Lillehammer 1994 förundrades man över det "norska idrottsundret" och däremellan fanns "DDR-undret", för att bara ta några exempel.

Norridge medger att ovan nämnda frågeställning är problematisk. Han för fram några försök till förklaringar, bland annat menar han att det kan vara farligt att vara "uppfinnaren" av något fenomen; det kan leda till "dangerous arrogance and complacency". Här kunde han jämföra med problematiken med att England även var världens första och största industrination och sen har det som bekant gått utför. Som exempel på "att vara först-problematiken" nämner han den engelska fotbollens företrädares överlägsna attityd till omvärlden långt in på 1900-talet. Vidare menar Norridge att engelsmännens attityd till att vinna är begränsad utifrån ett identitetsperspektiv och han kommer med en del grova generaliseringar om nationalkaraktärer: "We know who we are. We don't need success on the playing field to tell us. Not like those Australians."

Sammanfattningsvis är *Can we have our balls back, please* en lättläst bok som ger en ytlig första introduktion till en rad olika engelska sporter. Norridge är således en god stilist och har känsla för intressanta frågeställningar, men han lyckas inte (eller väljer bort) att problematisera dessa. Den som önskar bli introducerad till den mer akademiska vetenskapliga forskningen om engelsk sport bör söka sig till annan litteratur; det finns massor nu för tiden.

© Leif Yttergren 2009.

 [Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se](#)

 [Kjøp boken fra Capris.no](#)

 [Sammenlign priser på bogen hos Pensum.dk](#)

 [Buy this book from Amazon.co.uk](#)

 [Buy this book from Amazon.com](#)

